

Καθηγητής ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΟΠΟΥΝΙΔΗΣ,
Ακαδημαϊκός
Βασιλική Ακαδημία
Οικονομικών &
Χρηματοοικονομικών
Βασιλική Ευρωπαϊκή
Ακαδημία των Διδασκόντων
Επίτιμος Δρ. ΑΠΘ
Πολυτεχνείο Κρήτης &
Audencia Business School,
France

Υποψήφια Δρ. MARIANNA ΕΣΚΑΝΤΑΡ
Μέλος του Financial
Engineering Laboratory
Πολυτεχνείο Κρήτης

Γιατί οι Τράπεζες πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους παράγοντες κινδύνου ESG στον Τραπεζικό Δανεισμό;

Οι αυξανόμενες ανησυχίες σχετικά με διάφορες μορφές περιβαλλοντικών ζητημάτων, ξεκινώντας από την υπερθέρμανση του πλανήτη έως την ατμοσφαιρική ρύπανση, τη γη και τη ρύπανση των υδάτων, έχουν λάβει τεράστια προσοχή από τους ερευνητές και ακαδημαϊκούς τις τελευταίες δεκαετίες. Κατά τη διερεύνηση περιβαλλοντικών ζητημάτων, η αρχική εστίαση ήταν στις δυνάμεις της εκβιομηχάνισης όπου οι κατασκευαστικές εταιρείες έχουν κατηγορηθεί ότι απελευθερώνουν διάφορες μορφές ρύπων στο περιβάλλον.

Ωστόσο, κατά την επιδίωξη των τραπεζών να διαχειριστούν τους κινδύνους ESG και κατά την ενσωμάτωσή τους στο δανεισμό, μπορεί να προκύψει ένα προφανές ερώτημα σχετικά με το ποιο είναι το κίνητρο για τις τράπεζες να κινούνται υπεύθυνα εισάγοντας κριτήρια ESG στις αποφάσεις τους;

Φυσικά, ο τραπεζικός τομέας βρίσκεται εκτός υποψιών, καθώς δεν παράγει τίποτα επικίνδυνο για το περιβάλλον. Ωστόσο, οι τράπεζες δεν θα μπορούσαν να κρυφτούν για πολύ εφόσον έχουν άμεση σύνδεση με τη βιομηχανοποίηση που βρίσκεται στην πρώτη γραμμή των υπευθύνων επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, οι τράπεζες συνδέονται με την περιβαλλοντική υποβάθμιση μέσω των χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων τους με τις βιομηχανίες που μολύνουν άμεσα τη γη, τον αέρα και το νερό μέσω των αμφισβητούμενων διαδικασιών παραγωγής. Τελικά, σε σχέση με τα περιβαλλοντικά ζητήματα, επιχειρήματα σχετικά με τη βιωσιμότητα και τις πρακτικές καλής διακυβέρνησης εμφανίστηκαν στον κανονιστικό διάλογο υπό το φως της πιστωτικής διαχείρισης των τραπεζών, όπου οποιαδήποτε παράνομη πράξη σχετικά με τη διαδικασία δανεισμού θα μπορούσε να θεωρηθεί ως αποτυχία των τραπεζών να ενεργήσουν υπεύθυνα. Οποιοσδήποτε ανεύθυνος δανεισμός μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο σε αυτούς όσον αφορά τις επικρίσεις, την αρνητική δημοσιότητα και την επιβολή κυρώσεων.

Στην αναζήτηση υπεύθυνης διαχείρισης πιστώσεων, έχει καταβληθεί μεγάλη προσπάθεια για την ενσωμάτωση περιβαλλοντικών, κοινωνικών και παραγόντων διακυβέρνησης (ESG) στη διαδικασία δανεισμού των επιχειρήσεων. Ο υπεύθυνος δανεισμός δεν αποτελεί πια μόνο μέριμνα των ρυθμιστικών αρχών και των τραπεζών, αλλά οι επενδυτές γνωρίζουν επίσης τα ζητήματα ESG και τις επιπτώσεις αυτών των παραγόντων στις επιχειρήσεις τους. Συγκεκριμένα, πρέπει να σημειωθεί ότι η προσαρμογή των παραγόντων ESG στη διαδικασία δανεισμού των τραπεζών δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως μια άλλη διάσταση της ΕΚΕ (Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη).

Στην πραγματικότητα, η αποτυχία αντιμετώπισης ζητημάτων ESG από τις τράπεζες θα θέσει σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων που χρηματοδοτούνται μέσω αυτών και, στη

συνέχεια, οι αντίστοιχες τράπεζες θα διατρέχουν επίσης κίνδυνο. Ιδιαίτερα, η κακή απόδοση του ESG των πελατών μπορεί να είναι δαπανηρή για μια εταιρεία όσον αφορά την αρνητική κερδο-

φορία, τη δημόσια ανατροφοδότηση, την ανταπόκριση των καταναλωτών, την ποινή και την αυστηρή ρύθμιση. Αυτό τελικά θα μειώσει την κερδοφορία και την αξία της τράπεζας.

Οι υψηλότερες περιβαλλοντικές, κοινωνικές και διακυβερνητικές επιδόσεις οδηγούν σε καλύτερη οικονομική απόδοση

Περιβαλλοντικά θέματα

Οι τράπεζες εξετάζουν τα βασικά κριτήρια περιβαλλοντικής συμμόρφωσης, όπως συμμόρφωση με τους νόμους, ευαισθησία τοποθεσίας και διαχείριση αποβλήτων. Ωστόσο, τα υψηλής τεχνολογίας και πιο εξελιγμένα περιβαλλοντικά ζητήματα, όπως η βιοηθική και η διαχείριση των γενετικών πόρων, η ατμοσφαιρική ρύπανση και η ηχορύπανση, κ.λπ., αγνοούνται σε μεγάλο βαθμό. Αυτό μπορεί εν μέρει να οφείλεται στην έλλειψη κατάλληλης εμπειρογνωμοσύνης και εφοδιαστικής για την εξέταση τέτοιων ζητημάτων.

Κοινωνικά θέματα

Οι κοινωνικοί παράγοντες, όπως οι συνθήκες στο χώρο εργασίας, η ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων, η χρήση της παιδικής εργασίας κ.λπ., συνήθως λαμβάνονται υπόψη από τις τράπεζες. Ωστόσο, οι πιο προηγμένοι κοινωνικοί παράγοντες, όπως η μεταφορά υπαλλήλων, η απόλυση και ο προγραμματισμός συνταξιοδότησης κτλ., δεν έχουν ακόμη ληφθεί υπόψη από τις τράπεζες.

Θέματα Εταιρικής Διακυβέρνησης

Για την εξασφάλιση προτύπων καλής διακυβέρνησης, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (SEC) παρουσίασε τις Οδηγίες Εταιρικής Διακυβέρνησης το 2006 (SEC, 2006). Η θετική επίδραση αυτού του κανονισμού αντικατοπτρίστηκε κατευθείαν καθώς, οι τράπεζες θεωρούν την αποκάλυψη και την οικονομική πειθαρχία των υποψήφιων δανειστών αρκετά σοβαρά θέματα, αν και υπάρχει καθυστέρηση στην εξέταση της δομής και της αποτελεσματικότητας του διοικητικού συμβουλίου της εκάστοτε εταιρείας.

Παρόλο που υπάρχει έλλειψη κριτηρίων για την αξιολόγηση του κινδύνου ESG φαίνεται τα κριτήρια ESG να συμβάλλουν στην αύξηση των συνολικών περιουσιακών στοιχείων μια εταιρείας. Έτσι, βασιζόμενοι σε πληθώρα ακαδημαϊκών μελετών μπορούμε να βγάλουμε το βέβαιο συμπέρασμα ότι τα πιο κερδοφόρα τραπεζικά ιδρύματα έχουν μεγαλύτερη συνείδηση για το περιβάλλον, την κοινωνία και τη διακυβέρνηση και είναι πιο προσαρμοσμένα στην μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των τραπεζικών πρακτικών. Όπως φαίνεται, η νέα γενιά τραπεζών είναι πιο κερδοφόρα και έχει θετική στάση απέναντι στους παράγοντες του περιβάλλοντος, της κοινωνικής και της διακυβέρνησης.

Μεταξύ των παραγόντων ESG, η διακυβέρνηση, η κοινωνία και το περιβάλλον, έχουν τη σημαντικότερη επίδραση στην ROA. Αυτό μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι οι κατευθυντήριες γραμμές για την πράσινη τραπεζική πολιτική έχουν εκδοθεί από τις Ευρωπαϊκές χώρες, που ενδέχεται να συνέβαλαν στη βελτίωση της κατάστασης περιβαλλοντικής συμμόρφωσης των τραπεζών.

Συνοψίζοντας, έχει γίνει μια μικρή προσπάθεια για τον εντοπισμό των παραγόντων, που θα μπορούσαν να παρακινήσουν τις τράπεζες να λάβουν υπόψη τους περισσότερους, πιο ποσοτικούς και πιο ενδιαφέροντες παράγοντες ESG στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων δανεισμού στις επιχειρήσεις (βλ. **Κ. Ζοπουνίδης, Μ. Εσκαντάρ, Τα κριτήρια ESG έχουν αντίκτυπο στον πιστωτικό κίνδυνο? Ναυτεμπορική, Κυριακή 7 Μαρτίου 2021, Κ. Ζοπουνίδης, Μ. Εσκαντάρ, Το τρίπτυχο ESG & η νέα προσέγγιση εκτίμησης κινδύνων, Ναυτεμπορική, Παρασκευή 12 Μαρτίου 2021**). Οι τράπεζες που αναλαμβάνουν την πρωτοβουλία να εξετάσουν τους παράγοντες κινδύνου ESG στην ανάλυση δανεισμού ανταμείβονται μέσω της καλύτερης οικονομικής απόδοσης. Οι ασκούμενοι και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορεί να βρουν το άρθρο αυτό ενθαρρυντικό και να δώσουν περισσότερη έμφαση στην εξέταση του παράγοντα κινδύνου του ESG.